

Pääkirjoitus

Porin kapinallinen

Tämän klubilehden teemana on historia, erityisesti Porin historia, mitä Klubitalon historiakin oleellisesti on. Vaikutammehan Porissa. Historia on tärkeätä, koska sen kautta voimme oppia menneistä virheistä. Ei. Eipä lähdetäkään tälle linjalle. Sotia on edelleen, vaikka luulisi meidän jo oppineen, etteivät konfliktit ratkea sotimalla. Ehkä emme opikaan historiasta?

Miksi historia sitten on oikeasti mielenkiintoista? Historia auttaa meitä oivaltamaan asioita, joita emme ennen tajunneet. Se auttaa nostamaan esille unohdettuja helmiä, kadotettuja suuruuksia.

Kaikkihan me tunnemme kansallisrunoilija Runebergin ja suurin osa muistaa, että hänet yhdistetään Porvooseen. Runeberg oli porvoolainen suuruus, jolla kaupunki ratsastaa vieläkin esimerkiksi museon muodossa. Käytämme kuitenkin kovin helposti sanaa "suuruus". Sanomme, että joku oli "suuruus" vain siksi, että niin on tapana sanoa. Emme ehkä koskaan ole miettineet, mitä kyseinen ihminen todella teki.

Vaikka Runebergin kirjoitukset olivat isänmaallisia, hänen ihmiskuvauksensa oli täysin todellisuudesta irtautunutta. Runeberg halusi rakentaa sankaritarinoita, myyttejä. Jos pitäisi tehdä vertaus amerikkalaiseen elokuvaan, niin Runeberg olisi supersankaritarinoiden luoja.

Harva tietää, että samaan aikaan kun Runeberg vaikutti Suomessa, yksi suomenruotsalainen kirjailija uudisti Suomen ruotsinkielistä kirjallisuutta. Hänen nimensä oli K. A. Tavastsjerna. Hän kirjoitti hätkähdyttävän realistisesti köyhistä ihmisistä ja maanomistajien ahneudesta. Aikalaiskriitikki suorastaan murskasi Tavastsjernan. Näin käy usein ihmisille, jotka kulkevat paljon omaa aikaansa edellä. He ovat kapinallisia eivätkä hyväksy helppoja ratkaisuja.

Mutta millä tavoin Tavastsjerna liittyy Poriin? Hän vaikutti viimeisinä vuosinaan Porissa. Tavastsjernan edistykselliset kirjat eivät pureet kansaan, ja hänen oli ryhdyttävä tienamaan elantoaan toimittajana. Vaikka Tavastsjerna ei vaikuttanutkaan Porissa pitkään, häntä voi kuitenkin pitää porilaisena suuruutena. Näinhän Suomessa toimitaan. Vaikka yhteys olisi löyhä, voimme kuitenkin kutsua henkilöä "omaksi pojaksemme".

Runebergista ei paljon enää puhuta, mutta jos joku sattuisi mainitsemaan Runebergin ja Porvoon, sinä voisit sanoa: "Pöh, meillä oli Porissa paljon edistyksellisempi kirjailija!" Juuri tämä tekee historiasta hienoa. Se voi muuttaa ajattelutapamme jonkin asian suhteen.

Entä ketkä ovat nykyajan vaiettuja sankareita? Siinäpä se on, että me emme osaa sanoa. Me kyllä tiedämme, ketkä ovat suosittuja, mutta ketkä ovat niitä, jotka puhuvat tällä hetkellä yhteiskunnan kipeimmistä asioista. Me emme tiedä. Ihmisiinä

me näemme aina vain pinnan, ne henkilöt, jotka media haluaa nostaa julkisuuteen tai vaihtoehtoisesti poistaa julkisuudesta. Jälkimmäistäkin media tekee.

Oma aika harvoin ymmärtää todellisia kapinallisia. He vaikuttavat pimennossa, ja historia voi ajan saatossa nostaa heidät pinnalle. Olkaamme ylpeitä Porin kapinallisesta!

Pekka Laine, 8.9.2015, Pori

PS. Kiitän Klubitaloa mahdollisuudesta osallistua näinkin kattavasti klubilehden tekemiseen. Kiitokset myös niille, jotka lähtivät haastateltaviksi! :)